

Cirkulärnr: 1994:134
Diariernr: 1994:1621
Handläggare: Sven Hammarstedt
Avdsek: SAM Räddn
Datum: 1994-
Mottagare: Kommunstyrelsen, Räddningsnämnden, räddnings-
chefen
Rubrik: Nytt konstortialavtal angående SOS Alarmering AB

Handläggare:
Sven Hammarstedt

1994-06-29

Kommunstyrelsen
Räddningsnämnden
Räddningschefen

Nytt konsortialavtal angående SOS Alarmering AB

Kommunförbundet äger via Förenade Kommunföretag 25 % av aktierna i SOS Alarmering AB. Staten äger 50 % och Landstingsförbundet resterande 25 %. SOS Alarmering har till uppgift att driva larmcentraler som tillgodoser statens, kommunernas och landstingens behov av en effektiv och samordnad alarmeringsfunktion. Till grund för verksamheten finns statens uppdrag till bolaget att svara för mottagning och vidarekoppling av samtal på larmnumret 90 000. Mellan parterna finns ett konsortialavtal, vilket godkänts av regering och riksdag.

Ett nytt konsortialavtal har framförhandlats och godkänts av parterna. Avtalet träder i kraft den 1 januari 1995. (Beträffande övergångsregler, se nedan.)

Bakgrund

Nu gällande konsortialavtal reglerar bl a hur kostnaderna för verksamheten ska fördelas mellan staten, landstingen och anslutna kommuner. Samtliga kommuner är inte anslutna till SOS AB, utan ett fåtal, 10 - 15, har valt att lösa utalarmering av sina räddningsstyrkor på annat sätt.

Kostnaderna för respektive SOS-central fördelas mellan parterna så att staten betalar 50 %, landstingen 30 % och kommunerna 20 % av nettokostnaderna. Denna kostnadsfördelning gäller t o m år 1994, varefter staten skulle betala 40 % och landstingen och kommunerna vardera 30 %. I enlighet med avtalet har parterna genomfört förhandling om fördelningsgrunden för tiden efter 1994.

Kritik mot avtalet

Inledningsvis bör konstateras att det, såvitt framkommit från berörda parter, finns en positiv inställning till SOS AB och förekomsten av en för samhället gemensam alarmeringsfunktion.

Kritiken som framförts kan till största delen hänföras till regeln för kostnadsfördelning och till dess konsekvenser för företaget vad gäller möjligheten att tillhandahålla ett något mera varierat och kostnadsdifferentierat utbud av tjänster.

Den kritik som framkommit har företrädesvis kommit från kommuner. Kostnaderna har ansetts vara för höga samtidigt som konsortialavtalets konstruktion inte medgett att anslutna kommuner kunnat abonnera på olika tjänster med differentierade avgifter. Det har också framförts kritik från andra kommuner mot bl a betalningssystemet med tilläggsdebiteringar i efterskott.

Önskemål har sålunda framförts om förändringar av kostnadsfördelningen mellan de som använder SOS-centralernas tjänster, men också förändringar om verksamhetens bedrivande och om ägarnas ansvar.

Prövning av kostnadsfördelningen

Denna prövning inleddes med att en arbetsgrupp med företrädare för Staten/Televerket, Landstingsförbundet och Förenade Kommunföretag/Kommunförbundet gemensamt studerade frågan. Företrädare för SOS AB har medverkat i arbetet såväl med allmän information och synpunkter, på ett konkret sätt med en tidsstudie över insatserna fördelade på de olika huvudmännen.

Utgångspunkten för översynen var att studera om kostnadsfördelningen mellan nyttjarna var korrekt eller, om så inte var fallet, lämna förslag till ny fördelningsgrund.

Arbetsgruppen formulerade inte några gemensamma slutsatser av arbetet. Från Kommunförbundets sida blev dock följande insikt allt mer påtaglig. Kritiken mot kostnadsfördelningen kan inte lösas genom att fastställa en ny generell fördelning. Det handlar i stället om att hitta ett nytt sätt att finansiera verksamhet på. Grunden till denna insikt står bl a att finna i följande:

- kostnaderna fördelar sig ojämnt mellan parterna vid olika centraler - en riksnorm slår ofta fel i ett enskilt fall
- SOS AB kan inte tillhandahålla ett kundanpassat utbud med olika prisnivåer, eftersom kostnaderna ska fördelas lika för alla
- verksamheten kan inte bedrivas effektivt om inte priserna baseras på kostnaderna
- en verksamhet som finansieras på detta sätt uppfattas av en del som något man inte kan påverka och som man därför blir misstänksam emot.

Det nya avtalet

Den viktigaste förändringen med det nya konsortialavtalet är att bolagets verksamhet och finansiering ska ske som ett resultat av mera affärsmässiga förhandlingar mellan bolaget och dess kunder. Detta ger kunderna bättre möjligheter än i dag att påverka servicenivå och innehåll på leveranserna från SOS AB. Bolaget kan därmed utveckla de tjänster som kunderna har störst behov av. SOS AB får vidare möjlighet att fungera som andra företag och behålla överskott i rörelsen. Detta skapar en sund ekonomisk och finansiell utveckling av bolaget.

Staten kommer att svara för en ordentlig grundplåt för 90 000-ansvaret men i övrigt förutsättes att SOS AB blir ett företag som ska bedriva sin verksamhet på affärsmässiga grunder.

I konsortialavtalet regleras således endast bolagets ändamål och ägarrelationerna. Kommunerna får en renodlad roll som kund och servicenivå och kostnader för avtalade tjänster får regleras i särskilt avtal mellan SOS AB och respektive kommun.

Principerna för det nya avtalet och statens skrivelse i frågan har varit på remiss till länsförbunden. Samhällsplaneringsberedningen har fått information om såväl principförslaget som det slutliga förslaget. Principerna har tillstyrkts av en klar majoritet av de som yttrat sig. Kommunförbundets styrelse har godkänt förslaget 1994-06-03.

Övergångsregler

Avtalet träder i kraft den 1 januari 1995. Parterna förutsätter dock att de alarmeringsavtal, som träffats mellan SOS Alarmering å ena sidan och kommuner och landsting å andra sidan och med den i tidigare konsortialavtal bestämda kostnadsfördelningen som grund, äger (i tillämpliga delar) fortsatt giltighet även efter ikraftträdandet av det nya avtalet. SOS Alarmering bör dock eftersträva att snarast och senast före utgången av år 1996 omförhandla alarmeringsavtalen.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Räddnings- och försvarssektionen

Birgitta Ågren

Sven Hammarstedt